

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2026/2

Karar Sayısı : 2026/3

Karar Tarihi : 15/1/2026

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ankara 23. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53. maddesinin 14/4/1982 tarihli ve 2653 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle değiştirilen;

A. (c) fıkrasında yer alan “*Ceza soruşturması usulü:*” ibaresinin,

B. (c) fıkrasının;

1. Bentlerini bağlayan hükmünün,

2. (1) numaralı bendinin,

Anayasa'nın 2., 5., 9., 17., 19. ve 20. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Yükseköğretim Denetleme Kurulunun soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin işleminin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un 53. maddesinin (c) fıkrasının itiraz konusu kuralların yer aldığı ilgili kısmı şöyledir:

“c. (Değişik: 14/4/1982 - 2653/3 md.) *Ceza soruşturması usulü:*

Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması hâlinde aşağıdaki hükümler uygulanır:

(1) İlk soruşturma:

Yükseköğretim Kurulu Başkanı için, kendisinin katılmadığı, Milli Eğitim Bakanının başkanlığındaki bir toplantıda, Yükseköğretim Kurulu üyelerinden teşkil edilecek en az üç kişilik bir kurulca, diğerleri için, Yükseköğretim Kurulu Başkanınca veya diğer disiplin amirlerince doğrudan veya görevlendirecekleri uygun sayıda soruşturmacı tarafından yapılır.

Öğretim elemanlarından soruşturmacı tayin edilmesi halinde, bunların, hakkında soruşturma yapılacak öğretim elemanının akademik unvanına veya daha üst akademik unvana sahip olmaları şarttır.

...”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Sümeyye KOCAMAN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görev alanına giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte kurallardır.

3. 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinin (c) fıkrasında yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında uygulanacak inceleme ve soruşturma usulü düzenlenmiştir. Bu çerçevede söz konusu kişilerin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabileceği, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması hâlinde 2547 sayılı Kanun'un 53. maddesinin (c) fıkrasında öngörülen ceza soruşturması usulünün uygulanacağı anlaşılmaktadır. Anılan fıkranın (1) numaralı bendinde, bu kapsamdaki ilk soruşturmanın kimler tarafından yapılacağı ve söz konusu soruşturmacıların sahip olması gereken nitelikler belirtilmiştir.

4. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme anılan fıkra da yer alan “*Ceza soruşturması usulü.*” ibaresinin, fıkranın bentlerini bağlayan hükmünün ve (1) numaralı bendinin iptallerini talep etmiştir.

5. Mahkemede bakılmakta olan davanın konusunu, Yükseköğretim Denetleme Kurulunca verilen soruşturma yapılmasına yer olmadığına ilişkin kararın iptali talebi oluşturmaktadır.

6. Somut olayda, soruşturma yapılmasına yer olmadığı kararı verildiğinden ilgililer hakkında ceza soruşturması aşamasına geçilmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla fıkranın itiraz konusu bentlerini bağlayan hükmünün “...*inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması hâlinde aşağıdaki hükümler uygulanır.*” bölümünün ve ilk soruşturmayı düzenleyen itiraz konusu (1) numaralı bendinin bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

7. Açıklanan nedenle bentleri bağlayan hükmün “...*inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması hâlinde aşağıdaki hükümler uygulanır.*” bölümüne ve (1) numaralı bende yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

8. Öte yandan 6216 sayılı Kanun'un “*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*” başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında, bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının

ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; anılan fıkranın (a) bendinde de “*İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı*” Anayasa Mahkemesine gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır. Maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

9. Anılan İçtüzük’ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde itiraz yoluna başvuran Mahkemenin gerekçeli kararında; Anayasa’ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa’nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

10. Yine İçtüzük’ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilmesi hâlinde itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği, (2) numaralı fıkrasında ise anılan (b) bendi uyarınca verilen kararın itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksiklikleri tamamlayarak yeniden başvurmasına engel olmadığı belirtilmiştir.

11. Yapılan incelemede başvuru kararında 2547 sayılı Kanun’un 53. maddesinin (c) fıkrasında yer alan “*Ceza soruşturması usulü:*” ibaresinin ve anılan fıkranın bentlerini bağlayan hükmünün “*Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir,...*” bölümünün Anayasa’nın hangi maddelerine hangi nedenlerle aykırı olduğunun açıklanmadığı görülmüştür.

12. Açıklanan nedenle 6216 sayılı Kanun’un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile İçtüzük’ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırı olduğu anlaşılan söz konusu ibare ve bölüme yönelik başvurunun da anılan Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından reddi gerekir.

III. HÜKÜM

4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 53. maddesinin 14/4/1982 tarihli ve 2653 sayılı Kanun’un 3. maddesiyle değiştirilen;

A. (c) fıkrasında yer alan “*Ceza soruşturması usulü:*” ibaresine yönelik itiraz başvurusunun 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE,

B. (c) fıkrasının;

1. Bentlerini bağlayan hükmünün;

a. “*Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir,...*”

Esas Sayısı : 2026/2
Karar Sayısı : 2026/3

bölümüne yönelik başvurunun 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE,

b. Kalan kısmının başvuruda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu kısma yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

2. (1) numaralı bendinin başvuruda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu bende yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

15/1/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI